

нували окремо. Це говорить про непересічне значення МГП, поки існують на землі війни та ведуться бойові дії.

ФОНД ЯК ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ СУСПІЛЬСТВА

Т. Шмарьова (кафедра правознавства)

Кожне суспільство в процесі свого розвитку проходить етапи докорінних змін у політичній, економічній, соціальній системах, етапи прогресу, розквіту, регресу. Цей процес є циклічним за своєю сутністю, хоч підґрунтя кожного циклу завжди нове.

Переживає такі зміни й українське суспільство. Докорінного перетворення зазнають його політична, економічна, соціальна та інші системи. Виникають нові інститути, через які відбувається реалізація суспільних відносин, видозмінюються і пристосовуються до цих змін вже існуючі, зникають застарілі.

Саме таким універсальним інструментом (за багатоманітністю виконання функцій) є фонди. Ось чому проблема вивчення їхньої сутності, ролі та політико-правового статусу в політичній та економічній системах суспільства, їхнього співвідношення є такою гострою, адже це — проблема сьогодення.

Слово “фонд” прийшло до нас із французької мови (*fond*), яке, в свою чергу, походить від лат. *fundus* — основа. Сьогодні це слово має багато значень. Це:

- 1) запаси, ресурси, нагромадження; капітал;
- 2) кошти, матеріальні засоби, призначені для певної мети;
- 3) цінні папери, що дають прибуток; міжнародні або національні асигнування чи капіталовкладення спеціального призначення;
- 4) різноманітні організації, які утворюються та/або діють згідно з чинним українським законодавством.

За сутністю самого утворення, його належністю, умовами створення, компетенцією тощо можна навести таку класифікацію фондів.

Перша група — фонди як сукупність матеріальних і грошових ресурсів. Ця група дуже велика з огляду на те, що саме її зміст найтісніше пов'язаний з історично складеним визначенням слова “фонд”. Вона, в свою чергу, розподіляється на дві великих підгрупи:

- фонди як фінансові системи;
- фонди як сукупність певних запасів, ресурсів, нагромадження капіталів.

Фонди як фінансові системи, в свою чергу, можна класифікувати:

1. *Відносно до бюджету:*
 - бюджетні;
 - позабюджетні.
2. *За територією мешкання платників:*
 - республіканські;
 - місцеві.
3. *За приналежністю:*
 - загальнодержавні;
 - галузеві;
 - фонди окремих підприємств, установ, організацій.
4. *За власником та розпорядником коштів:*
 - державні;
 - недержавні.
5. *За обов'язковістю відрахування:*
 - обов'язкові для відрахувань;
 - відрахування проводяться на добровільній основі.
6. *За джерелом формування:*
 - за чітко встановленими нормативами;
 - виключно за рахунок штрафів;
 - шляхом поєднання першого і другого способів або:
 - за рахунок бюджетних асигнувань;
 - за рахунок членських внесків;
 - за рахунок пожертвувань юридичних і фізичних осіб;
 - за рахунок комерційної діяльності;
 - за рахунок розповсюдження літератури, облаштування виставок, фестивалів тощо.
7. *За необхідністю звітності:*
 - обов'язково;
 - необов'язково.
8. *За необхідністю перерахувань 100% нарахувань:*
 - відраховувати 100% нарахувань;
 - відраховувати певний відсоток нарахувань, решту лишаючи в своєму розпорядженні для використання на чітко визначені цілі.
9. *За суб'єктом платника:*
 - обов'язкові для всіх;
 - для певної, чітко визначеної категорії платників.
10. *За визначеністю мети створення:*
 - цільові;
 - без чітко визначеної мети, для виконання певного ґрунтового завдання.

11. За терміном функціонування:

- створені без зазначення строку (безстрокові);
- створені для певного завдання на певний термін.

Друга група — фонди як об'єднання громадян. Вони утворюються відповідно до Закону України від 16 червня 1992 року № 2460-XXI “Про об'єднання громадян” (із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 11 листопада 1993 року № 3582 XXI “Про внесення змін і доповнень до деяких законодавчих актів України”.

Третя — фонди як комерційні і некомерційні організації.

Прикладами таких фондів можуть служити:

- інвестиційні фонди, які утворюються відповідно до Указу Президента України від 19 лютого 1994 року № 55/94 “Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії” (із змінами і доповненнями, внесеними Указами Президента України від 28 березня 1995 року № 265/95 та від 18 листопада 1995 року № 1080/95;

- пенсійні фонди;

- благодійні фонди, які утворюються та діють на підставі Закону України від 16 вересня 1997 року № 531/97 — ВР “Про благодійництво та благодійні організації”.

Четверта група — фонди як державні організації, як органи, покликані проводити державну політику у певній сфері, як управлінсько-фінансові органи. Прикладами таких утворень можуть служити “Фонд депортованих народів Криму” (створений та діє відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 14 березня 1992 року № 132 “Про утворення Фонду депортованих народів Криму”) та Фонд державного майна України, створений відповідно до постанови Верховної Ради України від 7 липня 1992 року № 2558-XII “Про тимчасове положення про Фонд державного майна України”.

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

В. Сущенко (кафедра правознавства)

Відомо, що одним з ключових елементів системи національної безпеки будь-якої країни є освіта у всіх її вимірах та рівнях. Без глибоко освічених та високопрофесійних спеціалістів неможливо не тільки побудувати систему національної безпеки, а й розробити її концепцію та втілити у повсякденне життя суспільства. Ці визнані в світі постулати повною мірою стосуються і нашої молоді держави — України.